



## Afgørelse om delvis dispensation og delvist afslag fra museumslovens § 29a (beskyttede sten- og jorddiger) til permanent nedlæggelse af dige, i forbindelse med råstofindvinding på matr.nr. 9n Gyngstrup by, Krogsbølle

Nærværende dokument redegør for Nordfyns Kommunes afgørelse af ansøgning om dispensation fra museumslovens §29a til permanent nedlæggelse af beskyttet dige i forbindelse med råstofindvinding.

Ansøger, Ebbe Krebs som repræsenterer Alex Andersen Grusgrav, ønsker at købe matr.nr 9n, Gyngstrup by, Krogsbølle, for at indvinde grus. Dette kræver en permanent nedlæggelse af store dele, af det beskyttede dige BD.020.266(D00.031.143) beliggende mellem matr.nr 9n og 7d, 7i samt 9d, Gyngstrup by, Krogsbølle.

Digets beliggenhed fremgår af nedenstående kort i figur 1.

Ansøger ønsker permanent nedlæggelse af nordlige del af diget løbende langs skel mellem matr. 9n og 7i, Gyngstrup by, Krogsbølle, fra digets nordligste ende ned til skel mellem matr.nr 7i og 7d, Gyngstrup by, Krogsbølle – se nedenstående kort i figur 2. Digets samlede længde er 1,03 km og længden af del der ønskes nedlagt (fjernet) er ca. 596 m.



**Figur 1** Oversigt over placering af dige BD.020.266(D00.031.143), orange linje – markeret med rød pil.

Teknik, Erhverv og Kultur  
Natur og Miljø

22. oktober 2025

Sagsnummer  
S2024-9256

Dokument nr.  
D2025-166373

BFE-nummer  
9432976

**Nordfyns Kommune**  
Østergade 23  
5400 Bogense  
Tlf. 6482 8282

**Kontaktadresse**  
Rådhuspladsen 2  
5450 Otterup

**Åbningstider**  
Mandag – onsdag, kl. 9-15  
Torsdag, kl. 9-17  
Fredag, kl. 9-13  
[Link til rådhusets lukkedage](#)

Hvis du ønsker at sende sikker post, skal du sende fra "Borger.dk" eller "Virk.dk".

Besøg Nordfyns Kommunes hjemmeside:  
[www.nordfynskommune.dk](http://www.nordfynskommune.dk)

Kontakt kommunens databeskyttelsesrådgiver på tlf. 64828192





**Figur 2** Del af dige der ønskes permanent nedlagt – markeret med sort streg og længde (Ortofoto forår 2024).

### Baggrund

Ansøgningen berører et dige, der er omfattet af museumslovens § 29 a, stk. 1. Det ansøgte kræver derfor Nordfyns Kommunes dispensation jf. lovens § 29 j, stk. 2.

Diger er beskyttede, fordi en meget stor del af de diger, der tidligere eksisterede, er fjernet inden for de seneste 100 år. Digerne er vigtige historiske elementer i kulturlandskabet og fortæller om tidligere tiders arealudnyttelse, ejendomsforhold og administration. Digerne fungerer også som levesteder og spredningsveje for dyr og planter. Endelig bidrager digerne til et afvekslende landskab.

Beskyttelsen betyder, at der ikke må ændres i tilstanden af de beskyttede sten- og jorddiger. Digerne må ikke fjernes eller beskadiges. De må heller ikke beplantes eller gentilplantes.

Kommunen kan særlige tilfælde give dispensation til at gennembryde, tilplante eller fjerne et dige. Kommunen har i sin behandling af sagen lagt vægt på, at der kun i særlige tilfælde kan gøres undtagelse fra bestemmelserne i lovens § 29 a, stk. 1.

### Afgørelse

Nordfyns Kommune meddeler hermed dispensation efter museumslovens § 29a til at permanent fjerne en delstrækning af et beskyttet jorddige, dige BD.020.266(D00.031.143), på en strækning beliggende mellem matr.nr. 9n og 7i, Gyngstrup By, Krogbølle, på ejendommen Krogsbøllevvej 139, 5450 Otterup.

Samtidigt meddeles afslag på at fjerne en anden delstrækning af samme beskyttet jorddige også på strækning som er beliggende mellem matr.nr. 9n og 7i, Gyngstrup By, Krogbølle.

De to delstrækninger fremgår af nedenstående kort, figur 3.

Afgørelsen er meddelt i henhold til museumslovens § 29j, stk. 2.

Dispensationen må ikke tages i brug, før klagefristen er udløbet den 19. november 2025

## Vilkår

Dispensationen gives på følgende vilkår:

1. Der må kun fjernes dige i det område, hvor der indvindes råstoffer. Såfremt et område ikke tages i anvendelse til indvinding, skal diget bibeholdes.
2. Fjernelsen af diget skal ske i forbindelse med igangsætning af råstofindvindingen og må ikke påbegyndes forud herfor.
3. Der må ikke ske yderligere beskadigelse af de resterende dele af diget i forbindelse med arbejdet.
4. Såfremt råstofindvindingen i området ophører, skal arealet efterbehandles i overensstemmelse med den gældende råstoffilladelse.
5. Arbejdet skal ske under hensyntagen til nærliggende natur- og kulturværdier, og ved eventuelle fund af arkæologiske rester skal arbejdet straks standses og anmeldes til relevante myndigheder, jf. museumsloven.
6. Eventuel fældning af gamle træer langs digets sydlige del må kun ske efter aftale med Nordfyns Kommune.
7. Kommunen forbeholder sig ret til at føre tilsyn med vilkårene. Ansøger skal senest 14 dage før fjernelsen af diget underrette kommunen om opstart.



**Figur 3** De to dele af dige der henholdsvis må fjernes (markeret med grøn streg) og som ikke må fjernes (markeret med gul streg) på baggrund af denne afgørelse om dispensation og afslag på dispensation (Ortofoto forår 2025).

## Redegørelse for afgørelsen

Dele af matr.nr 9n, Gyngstrup by, Krogsbølle, indgår i Region Syddanmarks Råstofplan 2020, se kort figur 4. Nordfyns kommunes har på baggrund af dette indhentet udtalelse fra Region Syddanmark, denne fremgår i sin helhed i Bilag 1.

På baggrund af råstofteamets udtalelse vurderer Nordfyns Kommune, at der er et behov for udvidelse af udvinding af grus, lokalt, for at kunne imødekomme manglen på denne ressource i nærområdet og reducere behovet for at hente grus længere væk, f.eks. i Jylland.

Det vurderes samtidig, at diget udgør en forhindring i optimal og hensigtsmæssig indvinding af området grus, da denne gennemskærer det område der i Syddanmarks Råstofplan 2020 er udpeget til råstofindvinding – se nedenstående kort.

Udtalelsen fra regionen som fremgår i bilag 1, understøtter den samfundsmæssige nødvendighed.

De mange diger der generelt er i hele råstofgraveområdet i dette nærområde øst for det ansøgte, gør at det skal afvejes om en dispensation giver en præcedens for at alle disse diger bare kan fjernes.

Det er derfor vurderet at en dispensation til at fjerne et stykke af jorddige er begrænset til kun at omfatte den strækning hvor der er udpeget råstofgraveområde på begge sider af jorddiget.



**Figur 4** Oversigt over område udpeget i Syddanmarks råstofplan 2020 og dige BD.020.266(D00.031.143).

Dispensationen omfatter således at der må fjernes 350 m af jorddiget mod syd på matr. Nr. 7i.

Ved afslaget på at fjerne den nordlige strækning af jorddiget bevares markeringen af det kulturhistoriske med 245 m af diget mod nord nærmest Krogsbøllevej og strækningen af diget syd for matr.nr. 7i. Og der bevares den nære landskabsoplevelse af jorddiget set fra Krogsbøllevej og den tilbageværende del af diget kan fortsat være med til at give perspektiv i landskabet set fra Gyngstrupvej øst for diget.

Hvis diget ikke nedlægges vil det, ved udgravning på begge sider, stå tilbage som en høj vold, der gennemskærer området og samtidig vil ansøge i forbindelse med udvindingen være tvunget til at køre ud på vejen med maskiner, når de skal til og fra arbejdsarealet på matr.nr. 9n.

Nordfyns Kommune vurderer, at der i den konkrete sag kan meddeles dispensation, idet følgende forhold gør sig gældende:

- Området er udlagt som råstofgraveområde i Region Syddanmarks Råstofplan 2020, og fjernelsen af diget er nødvendig for en sammenhængende udnyttelse af ressourcen.
- På ejendommen er der igangværende råstofindvinding på den østlige del, og der afventes godkendelse til indvinding på den vestlige del.
- Digets oprindelige karakter vil blive væsentligt ændret ved, at der foretages udgravninger på begge sider af diget, således at det fremadrettet vil fremstå som en adskillelse af to søområder med dybe skrænter.
- Fremadrettet vil diget ikke længere kunne ses, men kun være visuelt fra luften, eller i indvindingsområdet, da det vil fremstå i "skygge" af de jordvolde, der etableres i forbindelse med opstart af råstofindvindingen.
- Bevarelse af diget vil medføre u hensigtsmæssig tung trafik, da der i så fald skal etableres to særskilte indkørsler til råstofområdet fra forskellige veje. Hertil kommer, at maskinflytning mellem de to indvindingsområder ikke vil være muligt uden blokvoantransport, hvilket vurderes u hensigtsmæssigt.
- Området anvendes i dag som dyrket landbrugsjord. En ændret arealanvendelse til råstofindvinding, med efterfølgende sø- og naturområder, vurderes at forøge biodiversiteten i området.

På den baggrund vurderes det, at de kulturhistoriske værdier, som diget repræsenterer, i forvejen er så ændrede og svækkede, at en dispensation kan meddeles, og at samfundsmæssige hensyn til råstofindvinding, trafikafvikling og naturhensyn overstiger bevaringshensynet.

Kommunen har anmodet Slots- og Kulturstyrelsen om en udtalelse omkring digets betydning, men har ikke modtaget en sådan.

### **Digets biologiske betydning**

Diget, der løber i nord-sydgående retning og har en højde på ca. 70-100 cm og en bredde på ca. 2 m, fremstår i dag som et mindre jorddige med primært lav græs-/urtebevoksning og på digets østside er plantet et levende hegn med bl.a. hvidtjørn- se nedenstående figur 5. Diget og det levende hegn fremstår ikke egnet som levested for bilag IV-arter, men udgør i det dyrkede landskab potentielt en småbiotop for dyr og planter, hvor de kan skjule sig og spredes i landskabet. Diget ligger mellem marker i landbrugsdrift, hvoraf et østlige markareal også indeholder eksisterende råstofindvinding.



**Figur 5** Diget ind mod matr.nr. 9n. bag diget ind mod 7i, er der plantet et levende hegn.

I den sydlige del af diget og råstofområdet på matr.nr 9n er et område, hvor der står gamle træer langs med diget. Vest for det er et ca. 3.000 m<sup>2</sup> stort udyrket areal, der ifølge luftfotos senest har været dyrket før 1995. Ved siden af dette åbne areal er en skov på godt 2 ha, se figur 6. Skoven er gammel og fremgår tilbage fra de lave målebordsblade, som er fra første halvdel af 1900-tallet.



**Figur 6** Billeder fra den gamle skov – præget af artsdiversitet og dødt ved.

Digets nordlige ende afskæres af vej med agerlandskab på de nærmeste arealer, men større område med naturarealer ca. 400 m nordøst for diget. Diget vurderes på denne baggrund af have en betydning for områdets økologiske funktionalitet, da den må forventes at fungere som faunapassage mellem skoven og naturarealerne nordøst for diget, samt som ledelinje for områdets fugle og flagermus.

### **Digets landskabelige betydning**

Diget ligger i landskabet ved Gyngstrup by og med er til at skabe variation i landskabet, herunder understrege landskabets rummelighed og karakter og det har derfor en landskabelig værdi. Diget indgår i områdets velbevarede digesystem og fremstår med dens dimensioner (2m bred) som et markant landskabeligt element. Det vurderes, desuden at diget ikke vil fremstå mindre markant i landskabet ved at der udgraves råstoffer på de omgivende arealer.

### **Digets kulturhistoriske betydning**

Diget er beskyttet, da det fremgår af det seneste reviderede 4 cm kort forud for 1. juli 1992. Diget vurderes jf. kort at være et jorddige. Diget er ikke et ejerlavsdige, men har en høj kulturhistorisk værdi, idet diget er et udskiftningsdige, der første gang fremgår som skel på kort over ejerlavet Gyngstrup by, Krogsbølle fra 1809. Diget fremgår også med digesignatur på de høje målebordsblade og på efterfølgende kortmateriale. Diget vurderes på den baggrund at være af stor kulturhistorisk værdi.

### **Sammenfatning**

Nordfyns kommune har vurderet at der for en delstrækning af jorddiget foreligger sådan et særligt tilfælde, hvor der kan gives dispensation, på grund af de væsentlige samfundsmæssige interesser ved råstofindvindingen. Mens der for en anden delstrækning ikke foreligger et sådan særligt tilfælde, der kan begrunde dispensation og derfor gives afslag.

Vurderingen er foretaget ud fra hidtidig praksis, en konkret vurdering af diget og ansøgningen om råstofindvindingstilladelse.

Efter gældende praksis skal et dige for at være beskyttelsesværdigt ikke nødvendigvis være både landskabeligt, kulturhistorisk og biologisk værdifuldt, men behøver i princippet kun at vurderes værdifuldt i én henseende.

Det er kommunens vurdering at særligt digets kulturhistoriske betydning værdi som udtryk for ældre tiders ejendomsstruktur og udskiftningsmønster, mv. men også at diget har en vis landskabelig værdi, idet det forbinder til et netværk af diger, samt skaber perspektiv i landskabet, der i øvrigt er præget af åbne marker og aktive og efterbehandlede råstofgrave og at diget har en vis biologisk værdi, idet det udgør en biologisk spredningskorridor i området.

### **Habitatdirektivet**

I henhold til § 7 i digebekendtgørelsen, som henviser til habitatbekendtgørelsens § 6 og § 11, skal kommunen i forbindelse med dispensation jf. museumslovens § 29j, stk. 2 foretage en vurdering af, om det ansøgte kan:

- Påvirke et Natura 2000-område væsentligt,
- Beskadige yngle- eller rasteområder for dyrearter, der er optaget på EF-habitatdirektivets bilag IV eller
- Beskadige plante og dyrearter, der er optaget på EF-habitatdirektivets bilag IV.

### **Natura 2000-områder**

Diget ligger i en afstand af ca. 1,8 km fra Natura 2000-området N106 Æbelø, havet syd for og Nærå, som består af:

- H92 Æbelø, havet syd for og Nærå strand
- F76 Æbelø og kysten ved Nærå

Udpegningsgrundlaget for Natura 2000-området ses på Styrelsen for Grøn Arealomlægning og Vandmiljøets hjemmeside, <https://sgavmst.dk/natura-2000>.

På baggrund af både afstanden og karakteren af det ansøgte vurderes det ansøgte hverken i sig selv eller i forbindelse med andre planer og projekter, at kunne påvirke de arter eller naturtyper, som Natura 2000-området er udpeget for at beskytte. Dige nedlæggelsen vurderes på baggrund af N106 ikke at kunne påvirke N106, som er nærmeste Natura 2000-område, og heller ikke Natura 2000-områder, der ligger i større afstand fra diget.

### **Bilag IV-arter**

Kommunen har ikke oplysninger om forekomst af bilag IV-arter, hverken dyr eller planter, på eller ved diget.

Der er kendt fund af mygblomst, ca. 2,7 km sydvest for diget, samt kendt fund af odder, spidssnudet frø, stor kærguldsmed og sumpvindelsnegl ca. 3,2 km sydøst for diget. Nedlæggelse af diget vil ikke kunne påvirkes disse arter.

Den store afstand samt arternes vandringsafstande og habitatpræferencer gør, at det vurderes, at nedlæggelsen af diget kan foretages uden en påvirkning af bilag IV-arternes yngle- og rasteområder.

### Databeskyttelse

Du kan læse mere om, hvordan vi behandler dine personoplysninger her:

[Databeskyttelse - Nordfyns Kommune](#)

Her kan du også læse om dine rettigheder som registreret hos os, og hvordan du kontakter vores databeskyttelsesrådgiver.

### Klagevejledning

Hvis du ønsker at klage over denne afgørelse, kan du klage til Miljø- og Fødevareklagenævnet. Du klager via Klageportalen, som du finder på [Klageportalen - Nævnenes Hus](#), eller på [www.borger.dk](http://www.borger.dk) og [www.virk.dk](http://www.virk.dk), søg efter "klageportalen". Du skal logge på med MitID.

Klagefristen er 4 uger fra den dato, som afgørelsen er meddelt. En klage skal derfor være modtaget senest onsdag den 19. november 2025.

Er afgørelsen offentligt bekendtgjort, regnes klagefristen dog altid fra bekendtgørelsen. Hvis klagefristen udløber på en lørdag eller helligdag, forlænges fristen til den følgende hverdag. En klage er indgivet, når den er tilgængelig for Nordfyns Kommune i Klageportalen.

Når du klager, skal betales et gebyr på kr. 900 for private. Virksomheder og organisationer skal betale et gebyr på 1.800 kr. Du betaler gebyret med betalingskort på Klageportalen. Gebyr skal indbetales inden for en fastsat frist. Hvis gebyret ikke indbetales inden udløbet af fristen, afvises klagen.

Gebyret tilbagebetales hvis du får medhold i klagen.

Du kan læse mere om klagens behandling på Miljø- og Fødevareklagenævnets hjemmeside [www.naevneneshus.dk](http://www.naevneneshus.dk)

Miljø- og Fødevareklagenævnet afviser klagen, hvis den sendes uden om klageportalen. Hvis du ønsker at blive fritaget for at bruge Klageportalen, skal du sende en begrundet anmodning herom via e-mail [nh@naevneneshus.dk](mailto:nh@naevneneshus.dk). I din anmodning til nævnet skal du oplyse hvis du allerede er fritaget fra at bruge Digital Post af kommunen. Når du ansøger om at blive fritaget for brug af klageportalen, er det vigtigt, at du giver Nordfyns kommune besked om det.

### Klageberettigede:

- Adressaten for afgørelsen
- Ejeren af den ejendom, som afgørelsen vedrører
- Offentlige myndigheder
- Lokale foreninger og organisationer, som har en væsentlig interesse i afgørelsen
- Landsdækkende foreninger og organisationer, hvis hovedformål er beskyttelse af natur og miljø
- Landsdækkende foreninger og organisationer, som efter deres formål varetager væsentlige rekreative interesser, når afgørelsen berører sådanne interesser.
- 

Hvis du ønsker at indbringe denne afgørelse for en domstol, skal retssagen være anlagt inden 6 måneder efter, at du har modtaget afgørelsen jf. § 88, stk. 1 i naturbeskyttelsesloven.

### Må tilladelse udnyttes, hvis jeg klager?

En rettidig klage har opsættende virkning, medmindre Miljø- og Fødevareklagenævnet bestemmer andet. Det betyder, at tilladelse eller godkendelse ikke må udnyttes, førend



klagefristen udløbet, eller, hvis der er klaget over afgørelsen, før Miljø- og Fødevareklagenævnets afgørelse foreligger.

Hvis dispensationen ikke udnyttes inden 3 år, bortfalder den.

**Kopi sendt til klageberettigede**

Slots- og Kulturstyrelsen, [post@slks.dk](mailto:post@slks.dk)

Danmarks Naturfredningsforening, [nordfyn@dn.dk](mailto:nordfyn@dn.dk)

Dansk Ornitologisk Forening, [natur@dof.dk](mailto:natur@dof.dk)

Dansk Ornitologisk Forenings lokalafdeling, [nordfyn@dof.dk](mailto:nordfyn@dof.dk)

Botanisk Forening Fynskredsen, [fynskredsen@botaniskforening.dk](mailto:fynskredsen@botaniskforening.dk)

Friluftsrådet Fyn-nord, [fynnord@friluftsradet.dk](mailto:fynnord@friluftsradet.dk)

Odense Museum, [museum@odense.dk](mailto:museum@odense.dk)

**Venlig hilsen**

Lisa Pochinda

Naturmedarbejder

Direkte tlf. 21 58 15 66

[lispo@nordfynskommune.dk](mailto:lispo@nordfynskommune.dk)

## **Bilag 1 – Udtalelse fra region Syddanmarks råstofteam.**

Som aftalt i telefonen kommer her en udtalelse fra Region Syddanmark omkring råstofindvinding på Nordfyn.

Regionen ved fra indvindere på Fyn, at der er mangel på råstoffer på Fyn. De store projekter har problemer med at skaffe råstoffer, som ikke skal transporteres fra Jylland. Alex Andersen Ølands grusgrave i Nordfyns Kommune har tidligere leveret råstoffer i relativt små mængder til lokale projekter på Nordfyn, hvor de er de eneste indvindere, se grønskraverede område på kortet nedenfor.

I grusgraven på matr.nr. 7i Gyngstrup By, Krogsbølle har Alex Andersen Øland tilladelse til at indvinde 40.000 m<sup>3</sup> om året. I 2025 har de dog anmeldt 150.000 m<sup>3</sup> jf. råstoflovens § 9 stk. 2 og har fået accept af regionen hertil. Yderligere har indvinder oplyst, at de regner med at søge om en vilkårsændring til at indvinde 150.000 m<sup>3</sup> om året fremadrettet.

De er blevet spurgt til at levere råstoffer til Odense Lufthavn og nu flere andre større projekter på Fyn.

Indvinder har nævnt, at de planlægger at søge om råstofindvindingstilladelse vest for matr.nr. 7i. Råstofindvindingen har stor betydning for lokalområdet og nu også for større projekter på Fyn, fordi der mangler råstoffer på Fyn.

Af Råstoflovens § 3 fremgår: "Ved lovens anvendelse skal der på den ene side lægges vægt på råstofressourcernes omfang og kvalitet og en sikring af råstofressourcernes udnyttelse samt tages erhvervsmæssige hensyn. På den anden side skal der lægges vægt på miljøbeskyttelse og vandforsyningsinteresser, beskyttelse af arkæologiske og geologiske interesser, naturbeskyttelse, herunder bevarelsen af landskabelige værdier og videnskabelige interesser, rekreative interesser, en hensigtsmæssig byudvikling, infrastrukturanlæg, herunder energiproducerende anlæg, jord- og skovbrugsmæssige interesser, sandflugtsbekæmpelse og risiko for oversvømmelse eller erosion af kysten, fiskerimæssige interesser, ulemper for skibs- og luftfarten samt ændringer i strøm- og bundforhold."

Af vejledningen til råstofloven, VEJ nr. 10149 af 03/09/2012 (Gældende)

Vejledning om administration af råstofloven En vejledning til regioner og kommuner, afsnit 4.1.2 Indhold, fremgår: "Ændret arealanvendelse tillades kun, når råstofferne er udnyttet, og det er foreneligt med udnyttelsen af de tilstødende forekomster. Inden for råstofgraveområderne prioriteres råstofindvinding over andre generelle interesser. Dette sikres gennem kommuneplanlægningen, der skal respektere råstofplanen. jf. lovens § 5 a, stk. 5."

Dette er videreført over i Råstofplan 2020 for Region Syddanmark, hvor det af retningslinje 7.3.1 fremgår: "Inden for råstofplanens graveområder har råstofindvinding førsteprioritet. Det betyder, at en ansøgning ikke kan afvises under henvisning til andre generelle interesser, såsom landbrugsjordens dyrkningsværdi, generelle natur- og landskabsinteresser, generelle hensyn til grundvand eller hensyn til fremtidig byudvikling. Der kan imidlertid være opstået ændrede forhold, der bevirker, at en konkret ansøgning om råstofindvindingstilladelse ikke kan virkeliggøres. Der foretages altid en konkret vurdering af miljøforholdene ved en ansøgning."

